૧૫૪૨

ભૂગોળનો

ટુંક હેવાલ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

ચોકશી નારણદાસ હીરાચંદ તથા

શા૦ નારણલાલ મગનલાલ.

નડીઆદ

સત્યસાગર પ્રેસમાં છાપ્યો.

કિંમત રૂ૦-૦-૪

GEOGRAPHICAL NOTE.

એશિઆખંડ.

સમુદ્ર.

(૧) રાતો સમુદ્ર અરબસ્તાન અને આફ્રિકાની વચે. (૨) અરબી સમુદ્ર હિંદુસ્તાન અને અરબસ્તાનની વચે. (૩) બંગાળાનો સમુદ્ર હિંદુસ્તાન અને હિંદીચીનની વચે. (૪) પીળો સમુદ્ર ચીન અને કોરીઆની વચે. (૫) જાપાની સમુદ્ર કોરીઆ, ચીનાઈ તાર્તગી અને જાપાનની વચે. (૬) ચીનાઈ સમુદ્ર ચીનની દક્ષિણે. (૭) ઓકોટસ્કનો સમુદ્ર સૈબીરીઆ ને કામસ્કાટકાની વચે. (૮) બેહેરીંગનો સમુદ્ર કામસ્કાટકા અને અમેરિકાની વચે.

બલુચીસ્તાન.

મુ. શેહેર ખીલાત બોલનઘાટને માર્ગે તેઓ વેપારકરે છે

અફ્ગાનીસ્તાન.

મુ. પર્વત સુલેમાન ને હીંદુકુ નદી કાબુલી.

મુ. શેહેર કાબુલ કંદહાર ને ગીજની.

ઈરાન.

મુ. પર્વત કુર્દીશ ને એલબર્ઝ.

મુ. બેટ કરક કીસમ ને ઓર્મજ.

મુ. શેહેર તેહેરાન, ઇસ્પહાન, શીરાજ, તબ્રીજ, યજદ, અસ્ત્રાબાદ, મશદ, બુશીર.

અરબસ્તાન.

મુ. બેટ બેહેરીંગ અને સોકોટા.
મુ. ભુશીર રાસઅલહદ એ અગ્નીમાં છે.
મુ. શેહેર મક્કા, મદીના, મોખા મસ્કત અને જેડો.

તેના પાંચ ભાગ છે, ૧ હેજાજની રાજધાની મક્કા ૨ યમનની રાજધાની મોખા બંદર છે. ૩ હેદ્રમૌતની એડન. ૪ ઓમાનની મસ્કત ૫ નજદમાં રીઅપનો હાકેમ ઘોડા ઉછેરવામાં બાહાદર છે.

એશિઆઈ તુર્કસ્તાન.

એના ચાર ભાગ છે તે નીચે પ્રમાણે.
૧ એશિઆ મેનર (ન્હાનુ એશિઆ.) નું મુખ્ય શેહેર સ્મર્ના એ યુરોપના વેપારનું મથક છે.
મુખ્ય બેટ ડારમોન, સામોસ, કોસ, પશ્ચિમ કાંઠે રોડસ અને દક્ષિણે સૈપ્રસ.
૨ શીરીઆ એ એશિઆ મેનરની દક્ષિણે છે. મુખ્ય પર્વત લીબનાન અને તારસ.
મુખ્ય શેહેર દમાસ્કસ અલેપો ને જેરૂસલમ બીજાં શેહેર છે
૩ અલજઝીરા અથવા ઈરાક અરબી ને તુર્કી કુર્દીસ્તાન છે
મુખ્ય નદી તૈગ્રીસ ને યુફ્રતીસ.
મુખ્ય નગર બગદાદ ને બસ્રા.

તુર્કીઆર્મીનીઆ.

મુખ્ય શેહેર અર્ઝરૂમ ને ત્રીબીઝોંડ બંદર છે.
સરોવર આર્મીનીઆની દક્ષિણે વાન સરોવર છે.

તાર્તરી.

મુખ્ય સરોવર કાસ્પીઅન, આરલ ને બલકાશ.

મુખ્ય નદી આમુ ને શીરદરીઆ.
પર્વત બેલુરતાગ ને થીઆનશાન.
તાર્તરીના ચાર ભાગ થઈ શકે ૧ રૂશિઆઇ તાર્તરી; ૨ પશ્ચિમ તાર્તરી; ૩ પુર્વ તાર્તરી; ૪ ચીનાઇ તાર્તરી.
પશ્ચિમ તાર્તરીમાં બુખારા, ખીવા ને ખોકંડ. પુર્વ તાર્તરીમાં કાશગર, યારકંડ ને ખોતાન. ને યારકંદ નદી.

રૂશિઆ.

૧ કાકેસસ પર્વતની દક્ષિણના મુલક. સેબીરીઆ તાર્તરીનો ઉત્તરનો ભાગ.
કાકેસસ પર્વતની દક્ષિણના મુલકની રાજધાની તીફલી ને એરીવાન. સેબીરીઆની નદીઓ આમુ સીવાય ઓબી, એનેસી ને લીના એ ઉતરે વહે છે. અખાત ઓબી ને અનાદી; ને સખેલીઅન બેટ; તાર્તરી, લોપાટકા ને પુર્વ ભુશીર એ ભુશીરો છે ને રાજધાની તોબોલસ્ક ને ઇર્કુતસ્ક; ને બેકલ સરોવર એના જેવું મીઠા પાણીનું સરોવર દુનીઆમાં નથી. રૂશિઆઇ તાર્તરીની રાજધાની તાસકંદ ને સમરકંદ.

જાપાન.

૪ દ્વીપો મળીને તે થયેલો છે; નીફોન, યસો, શીકોક ને કયુસુ. નીફોનમાં યદો શેહેર ને નાગાસાકી બંદર.

ચીનાઈ રાજ્ય.

એના પેટામાં શુદ્ધચીન, ચીનાઇ તાર્તરી (મોંગોલીઆ) ને તીબેટ ત્રણ ભાગ છે; પર્વત યુનાલીંગ.
નદી પઈહો, હોઆંગહો, યાંગસેકયાંગ ને કંતાન.
બેટ હેનાન, ફારમોસા ને હાંગકાંગ પીળા સમુદ્રમાં છે.

શેહેર પેકીન, નાનકીન, એ યાંગશેકયાંગને કાંઠે. શાંગહાય ને કંતાન એ બંદર. ચીનાઈ તાર્તરી અથવા મોંગોલીઆ. પર્વત કુવેનલુન, આમુ નદી, ગોબીનુ રણ; કોરીઆનો દ્વીપકલ્પ; કોરીઆનીસામુદ્રધુની; કાશગરયાકુબનીરાજધાની

તીબેટ એમાં સિંધુ સતલજ બ્રહ્મપુત્રા યાંગસેકયાંગ ને હોઆંગહો એ નદીઓ તીબેટમાંથી નીકળેછે; તેગ્રીસ પાલતે રાવણહ્રદ ને માનસરોવર; ને મુખ્ય નગર લાસાછે.

હીંદીચીન.

એના ચાર ભાગ છે બ્રહ્મદેશ, શીઆમ, મલાયા ને કોચીનચીન.

બ્રહ્મ દેશનાં શેહેર આવા અમરપુર ને માકસોબા. આશામમાં આરાકાન ટેનાસરીમ ને પેગુ. ને રંગુન બંદરછે. શેહેર આરાકાન પ્રોમ ને પેગુ.

શીઆમનાં શેહેર બાંકોક મેનામ નદીને બને કાંઠે છે. મલાયા તેમાં મલાકાની સામુદ્રધુની સુમાત્રા ને મલાયાની ની વચે છે મલાકા ને વેલેસ્લી ઇંગ્રેજને તાબે શેહેર બેટ પીનાંગ ને શીંગાપોર ઇંગ્રેજને તાબે છે.

કોચીનચીન.

શેહેર શાઇગોન ને હ્યુ. નદી કામ્બોડીઆ.

સિંહલદ્વીપ (લંકાં).

લંકાનુ મુખ્ય શેહેર કોલંબો; પાઈંટડીગાલ ને ત્રીનકોમાલી બંદર. મનાર ને રામેશ્વર એ દ્વીપો છે.

હિંદુસ્તાન.

મુખ્ય પર્વત હિમાલય; ગંગા ગોગરા સોન બ્રહ્મપુત્રા

ગંહાનદી નર્મદા તાપી વીગરે નદીઓ છે.
બેટ—લક્ષદ્વીપ માલદ્વીપ આંદામન નીકોબાર વીગરે
મુખ્ય શેહેર કલકત્તા રાજધાની દીલ્લી આગ્રા કનોજ
અલહાબાદ કાનપુર કાશી મથુરાં ગયાજી વીગરે છે.

યુરોપખંડ.

દેશ.	રાજધાની.
ઇંગ્લાંડ	લંડન ટેમ્સ નદી ઉપર.
આયર્લાંડ	ડબ્લીન લીફી નદી ઉપર.
ડેન્માર્ક	કોપનહેગન
નાર્વે	ક્રીસ્તીઆના
ફ્રાન્સ	પારીસ સીન નદી ઉપર.
સ્વીતઝરલાંડ	બર્ન આર નદી ઉપર.
સ્પેન	માડ્રીડ માંઝનરીઝ નદીને કાંઠે.
પોર્તુગીઝ	લીસબોન ટેગસ નદી ઉપર.
ઇટાલી	રોમ તૈબર નદીને કાંઠે
તુર્કસ્તાન	કાનસ્ટાન્ટીનોપલ.
જર્મની	ફ્રાન્કફોર્ટ.
સ્વીડન	સ્ટાકહોમ.
રૂશિઆ	સેન્ટપીટર્સબર્ગ નીવા નદી ઉપર.
પોલાંડ	વોરસો
પ્રુસીઆ	બર્લીન સપ્રી નદીને કાંઠે.
આસ્ત્રીઆ	વીએના ડાન્યુબ નદી ઉપર.

હુંગરી	પ્રેસ્થ
હોલાંડ	આમહરટડામ વાઇ નદી ઉપર.
બેલજ્યમ	બ્રસેલ્સ સેન નદીને કાંઠે
ગ્રીસ	અથેન્સ.

યૂરોપખંડની નદીયો.

વોલગા.	રૂશિયામાં કાસ્પીઅન સમુદ્રને મળેછે.
ડાન્યુબ,નિપર,નીસ્તર ”	કાળા સમુદ્રને મળે છે.
ડોન.	આઝોફના સમુદ્રને મળે છે.
-હાઇન, એલ્બ.	ઉત્તર સમુદ્રને મળે છે.
ઉત્તરદ્વીના.	ધોળા સમુદ્રને મળે છે.

બીશ્ચુલા, ઓડર, દક્ષિ-રૂશિયામાં બાલટીક સમુદ્રને મળેછે.
ણદ્વીના.

રોન, લુઓર, ગારોન, ફ્રાન્સમાં.

સીન.

ટેગસ, ગ્વાદીઆના, સ્પેનમાં.

ઇંબ્રો.

પો, ટાઇબર.	ઇટાલીમાં.
ટેમ્સ, સેવર્ન.	ઇંગ્લાંડમાં.
સાનન,	આયર્લાંડમાં.
ટે, કલાઇડ.	સ્કાટલાંડમાં.

યુરોપખંડના સમુદ્ર.

ઉવાઇટસી, (ધોળો) જર્મન, બાલ્ટીક, આડ્રીઆટીક,

બુમધ્ય, મામારા, બ્લેકસી, આઝોફ સ્કાગરાક, કાટેગાટ, એડ્રીઆટીક, કાસ્પીઅન, આટલાંટીક, આર્કીપેલેગો.

યુરોપની સામુદ્રધુનીઓ.

જીબ્રાલ્ટર, બાનીફેશીઓ, મેસીના, ડાર્ડનલ્સ, કાનસ્ટાન્ટીનોપલ, કાફા અથવા યેનીકેલ, ડોવર, સાઉંડ, ગ્રેટબેલ્ટ, લીટલ બેલ્ટ.

યુરોપની ભુશીરે.

ભુશીરો.	ક્યાં આગળ.
નોર્ડકીન.	ડીનમાર્કમાં.
નોર્થકેપ.	માજીઓરી બેટમાં.
નેઝ	નોર્વેની દક્ષિણે.
સ્કો.	ડેન્માર્કની ઉત્તરે.
ફીનીસ્ટર ને ઓર્ટીગલ.	સ્પેનમાં.
લાહોગ.	ફ્રાન્સમાં.
સેન્ટવીનસેન્ટ.	પોર્તુગાલમાં
સ્પાર્ટીવેન્ટો	ઇટાલીમાં
માટાપાન	મોરીઆમાં
ક્લીઅર	આયરર્લાંડમાં
લેન્સએન્ડ	ઇંગ્લાંડમાં.

યુરોપનાં સરોવર.

નામ.	કયા દેશમાં.
લાડોગા, ઓનીગા, ઇલ્મેન.	રૂશિયામાં

વેનર, વેટર, મીલર. સ્વીડનમાં
જીનીવીઆ, કોન્સટન્સ, ન્યુફ્સેટલ, સ્વીતઝર્લાંડમાં
ગાર્ડા, કોમો, માજીઓરી. ઇટાલીમાં
લફની આયર્લાંડમાં.
લાકલોમાન્ડ. સ્કાટલાંડમાં.
વુન્ડરમીયર. ઈંગ્લાંડમાં.

યુરોપના અખાતો.

વેનીસ, જીનોઆ, લૈઓન્સ ટોરેન્ટો, કોરીંય (લેપાન્ટો.) બોથનીઓ, ફીનલાંડ, રેગા, બીસું.

યુરોપના બેટો.

ગ્રેટબ્રીટન, આયર્લાંડ. સીસીલી, સાર્ડીનીઆ, કોર્સીકા, એલ્બા, મીજાર્કા મીનાર્કા, એવીઝા, માલ્ટા, ગેઝો, એટલા ભુમધ્ય સમુદ્રમાં. નીગ્રોપાન્ટ આર્કીપેલેગોમાં. કાન્ડીઆ, સૈપ્રસ. લીવેન્ટીમાં. એઝોર્સ. આટલાંનટીક મહાસાગરમાં.

ઝ્યુલાંન્ડ, ફ્યુનાન, ગોથલાંડ. બાલ્ટીક સમુદ્રમાં.

જર્સી, ગર્નસી, બ્રીટીસ ચાલનમાં. અને બીજા બેટો માન, આર્કની, શેટલાંડ, આઇશલાંડ, સ્પીટઝ્બર્ગ, નોવાઝેમ્બ્લા વીગરે.

યુરોપના પર્વતો.

આલ્પ્સ ફ્રાન્સ, સ્વીતઝર્લાંન્ડ, જર્મની ને ઇટાલીને જુદા પાડે છે.

પિરીનીઝ. ફ્રાન્સ ને સ્પેનની વચ્ચે.
એપીનાઇન્સ. ઇટાલીમાં.
બાલ્કન(હીમસ)તુર્કસ્તાનમાં,
કાર્પેથીઅન, હંગરીની ઉત્તરે ને પુર્વે.
યુરલ, યુરોપ ને એશિઆ વચ્ચે.
ડોવરેફીલ્ડ નોર્વે અને સ્વીડનની વચ્ચે.

જવાળામુખી પર્વતો.

હેકલા.	આઇસલાંડમાં.
એટના.	સીસીલીમાં.
વીસુવીયસ.	ઇટાલીમાં.

દ્વીપકલ્પો.

પેન્યુનસુલા. સ્પેન અને પોર્તુગાલ મળીને.
સ્કાન્ડેનેવીઆ, સ્વીડનને નોર્વે મળીને,

સંયોગી ભુમીઓ.

પેરીકાફ, કોરીંથ, સ્વેઝવીક.

આફ્રિકાખંડ.

નદીઓ.

નાઇલ, નાઇઝર, (હોરો) સેનીગાલ, ગાંબીઆ, ઝેર, (કાંગો) કોએન્ઝા, ઓરેંજ, (ગેરીપ) ઝેમ્બેઝી.

આફ્રિકાના ભાગો.

ઉત્તર આફ્રિકા, પુર્વ આફ્રિકા, પશ્ચિમ આફ્રિકા, મધ્ય આફ્રિકા, હાટેન્ટોભુમી.

ઉત્તર આફ્રિકાના ભાગો અને તેની રાજ્યધાની.

[૧] નાઇલ નદીનો પ્રદેશની રાજ્યધાની કેરો. [૨] એબીસીનીઆની ગોંડા. [૩] બાર્બરી સંસ્થાનની ત્રીપોલી, ટ્યુનીસ. એલજીરીઆ ને મોરાકો.

પુર્વ આફ્રિકાના પ્રાંતો.

[૧] સોફાલા [૨] મોઝામ્બીક [૩] ઝાંઝીબાર [૪] એજન [૫] એડલ.

પશ્ચિમ આફ્રિકાના પ્રાંતો.

[૧] સેનીગેમ્બીઆ [રાજ્યધાની] બેથર્સ્ટ એમાં સીએરાલીઓનનો ભાગ ઇંગ્રેજને તાબેછે. [૨] લોવરગીનીની રાજ્યધાની સેન્ટસાલવાડેર. [૩] અપરગીનીની રાજ્યધાની ક્રોટાકેન. [૪] હોટેન્ટોટ્સની એમાં રાજ્યધાની નથી.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ભાગો.

[૧] કેપ કાલોનીની રાજ્યધાની કેપટાઉન. [૨] નેટલની રાજ્યધાની પોર્ટનેટલ [૩] કેફ્રેરીઆની રાજ્યધાની બથરવર્થ.

મધ્ય આફ્રિકાના ભાગો.

લુડેમાર, બામ્બાર, ટીમ્બક્ટુ, હુંસા, બોરગુ, એરીબા, નીફ્રી, યુરી, બોર્નુ, મેંડારા, બેગરમી, ડારફોર, (ઉવેન્ડે) ડેરકુર.

મુખ્ય સરોવર.

ચાડ, ડીબો, ડેમ્બીઆ, વીકટોરીનેએન્ઝા, આલબર્ટનએન્ઝા, ટેંગનીઆકા, સીરવા, ગીમી, ન્યાસા.

મુખ્ય પર્વત.

એટલાસ, કીંગ, એબીસીનીયા.

મુખ્ય ભુશીરો.

કેપ આફ ગુડ હોપ, એગ્યુલહાસ, ગ્વારડાફુવી, કોરીઅન ટીઝ, ડેલગેડો, નોગ્રો, લોપોઝ, પામાસ, વર્ડ, બ્લેન્કો, બોઝેડોર, બર્ન, સ્પાર્ટેલ, નન, બોન.

આફ્રિકાના મુખ્ય દ્વીપો.

પુર્વ કિનારા તરફના.

માદાગાસ્કર, બુર્બોન, મોરીશયસ, આઈલ ઓફ ફ્રાન્સ, રોડ્રીગ્સ, કોમોરૂ, સોકોત્રા, એમીરેન્ટ, સીચીલીઝ.

પશ્ચિમ કિનારાના બેટો.

મદીરા, કનેરી, કેપવર્ડ, સેન્ટહેલીના, સેન્ટટોમસ. એનેબોન, અસેનસન, ગોરી ને ફરનાનડેપો.

મુખ્ય સમુદ્ર.

આફ્રિકાની ઉત્તરે ભુમધ્ય સમુદ્ર ને પુર્વે હિંદીમહાસાગર ને રાતો સમુદ્ર છે.

મુખ્ય અખાતો.

ગીની, એડન, ટ્યુનીસ, સીદ્રા, કેમ્બીઝ.

મુખ્ય ઉપસાગરો.

ડેલગોવા, અલગોવા, સાલ્ડનહા. ટેબલ.

મુખ્ય સામુદ્રધુની.

જીબ્રાલ્ટર. બાબલમાંડપ, મોઝામ્બીક.

અમેરિકા ખંડ.

અમેરિકાના ઉત્તર અને દક્ષિણ એમવા બે ભાગ છે.

ઉત્તર અમેરિકા.

ઉત્તર અમેરિકાના ભાગ.

બ્રીટીશ અમેરિકા (કાનડા) યુનાઇટેડસ્ટેટ્સ, મેક્સીકો, મધ્ય અમેરિકા.

ઉત્તર અમેરિકાનાં શેહેરો.

બ્રીટીશ કોલંબીઆ, મેક્સીકો, ક્વીબેક, ગ્વાતેમાલા, વાશીંગટન, ઓટાવા.

ઉત્તર અમેરિકાનાં સરોવર.

સુપીરીઅર, મીચીગાન, હ્યુરોન, એરી, ઓન્ટેરીઓ, સાંપ્લેન, વીનીપેગ, મનીટોબા, ડીઅર, વુલેસ્ટન, એથાબેસ્કા, ગ્રેટસ્લેવ, ગ્રેટબેર, ગ્રેટસાલ્ટ.

મુખ્ય નદીઓ.

સેંટલારેન્સ, હડસન, સસકવીઆના, મીસીસીપી, મીસોરી, ઓહાઓ, રીઅરડેલનાર્ટ, રાઓડીલેરેદ્દો, સીક્રેમેન્ટો, કોલંબીઆ, મકેનજી, ચરચીલ (ઇંગલીશ રીવર) ફ્રેજર.

મુખ્ય અખાતો.

સેંટલારેંસ. લાબ્રાડોરની દક્ષિણે છે.

મેકસીકોનો અખાત. યુનેટેડ સ્ટેટસની દક્ષિણે છે.

હંડુરાજનોઅખાત. મધ્ય અમેરિકાની પુર્વે છે.

મેકસીકો. મેકસીકોની પુર્વે છે.

કાલીફોર્નીઆ. મેકસીકોની પશ્ચિમે છે.

ભુશીરે.

[૧] ફેરવેલ ગ્રીનલાંડની દક્ષિણે છે. [૨] ચડલી ને ચાર્લેમ એ લાબ્રેડોરની પુર્વે છે. [૩] રેમન્યુફાઉનલાંડની અગની ખુણમાં છે. (૪) સેબલ એ નોવસ્કોશીઆની નૈરુત્યે છે. (૫) હેટેરાસ (૬) કોડ (કાદ) યુનાઇટિડ સ્ટેટસની પુર્વે છે. (૭) સેંટ લ્યુકાસ કાલીફોર્નીઆની દક્ષિણે છે. (૮) પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ એલાસ્કાની પશ્ચિમે છે.

ઉપસાગર.

બેનીન, હડસન, ફંડ, ચેસપીક, ડેલાવેર, પાનામાનો ઉપસાગર મધ્ય અમેરિકાની પુર્વે છે.

દ્વીપકલ્પ.

લાબ્રેડોન, બુથીઆ; નોવાસ્કોશીઆ, ફલોરીડા, યુકેટન, કેલીફોર્નીઆ, એલાસ્કા.

બેટો.

વેસ્ટઈંડીઆ, બામ્બાબેટ, બર્મ્યુડાસ, લાંગબેટ, સ્ટેમબેટ, રોડ, નેનટયુકેટ, ન્યુફોંડલાંડ, કેપબ્રીટન, પ્રીન્સ એડવર્ડ, એંટીકોસ્ટી, વાનકુવર, કવીનચાર્લેબેટ, પ્રીનસ ઓફવેલ્સ, સીટકા [કોડ્યા એલુશ્યન) ગ્રીનલાંડ, કમ્બરલેંડ સૌથામ્પટન, મેલેવીલ. પેરી, કીંગવીલ.

મુ. પર્વત—રોકી.

સામુદ્રધુની.

ડેવીસની સામુદ્રધુની ગ્રીનલાંડ અને ઉતરઅમેરિકાની વચ્ચે છે. હડસન સ્ટ્રેટ અમેરિકાની પુર્વે છે. બે-

બેરીંગ એલાસ્કા અને સૈબીરીઆની વચ્ચે છે.

સમુદ્ર.

કેરેબીઅન, વેસ્ટઈંડીઆ અનેદક્ષિણઅમેરિકાનીવચ્ચેછે.

નદીઓ ઉપરનાં શેહેરો.

સેંટલારેંસ નદી ઉપર ક્વોબેક. હડસન ઉપર ન્યુયાર્ક ડેલાવર ઉપર હેરીઝબર્ગ. આ ત્રણ આટલાંટીક મહાસાગરને મળે છે. મીસીસીપી ઉપર ન્યુઓર્લીઅન્સ. ઓહીઓ ઉપર સ્પીટસબર્ગ. મીસોરી ઉપર યુકટન. રીયરડેલનાર્ટ ઉપર મોટામોગ. રીઓડોલેરાદો. ઓસ્ટીન એ પાંચ મેક્સીકોના અખાતને મળે છે. કોલંબીઆ પેસીફીક. ફ્રેજર ઉપર ન્યુ વેસ્ટ મીનીસ્ટર. એ બે પાસીફીક મહાસાગરને મળે છે. મકેનજી. ફોર્ટમેકપર્સન. ઈંગ્લીશ રીવર. ફોર્ટ નેલ્સન આ ઉત્તર મહાસાગરને મળે છે.

દક્ષિણ અમેરિકા.

દક્ષિણ અમેરિકાની સીમા.

ઉત્તરે કે કેરેબીઅન સમુદ્ર, પુર્વે આટલાંન્ટીક, દક્ષિણે દક્ષિણ મહાસાગર તે મધ્ય અમેરિકાની જોડે પાનામાની સંયોગીભુમીથી જોડાએલો છે.

મુ. દ્વીપો—ફાકલાંડ, ટેરાડેલફયુગો, સાઉથ જોર્જીઆ, સેન્ડ વુઈગ લેન્ડ, ન્યુસાઉથ લેન્ડ, ચિલો, જુવાન,ફર્નાનદીઝ, ગેલાપેગુજ.

મુ. ભુશીરો—રોક, હોર્ન, બ્લેન્કો, વેલા.

મુ. પર્વત—એંડીય [આંડેજ.]

મુ. નદીઓ—એમેઝોન, લેપલેટા, ઓરીનીકો, મેગ્ડેલેના,

મદીરા, સેન્ટફ્રાન્સીસકો, એસકીબો, પાનામા.

મુ. સરોવર—તીતીકાકા બોલવીઆમાં છે મેરેકેબો કોલંબીઆમાં છે.

મુ. સમુદ્ર—કેરેબીઅન સમદ્ર.

મુ. અખાત-ડાલીઅન, મેરેકેબો, વેનેજુયલા, ગ્યાયાકવીલ.

મુ. ઉપસાગર—ઓલસેંટ.

મુ. સામુદ્રધુની—મેગેલેન, લીમર.

દક્ષિણ અમેરિકાના દેશો.

દેશ.	રાજધાની.
કોલંબીઆ.	બોગોટા.
વેનેજુઇલા.	કેરેકાસ.
ઇકવાડોર.	કીતો.
ગીએના એના ત્રણ ભાગ છે.	
૧ ઇંગ્રેજના તાબાનો.	જ્યોર્જટાઉન.
૨ ફ્રેંચના તાબાનો,	કેન [કાયેન].
૩ ડચના તાબાનો.	પેરેમેરીબો.
બ્રાજીલ.	રીઓડેઝેનેરો.
પીરૂ.	લીમા.
બોલવીઆ.	ચેપીસેકા. (સુક્રે)
ચીલી.	સેંટીઆગો.
લાપ્લાતા.	બુએનોસઅર્સ.
પારાગુવાઇ.	આસેનશન.
ઉરૂગુવાઇ.	માન્તવિદિઓ.
પેટેગોનીઆ.	ફોર્ટસેંટજુલીઅમ.

સમાપ્ત.